

Boden-ANAN

medlemsblad för

Boden
Överluleå
ForskarFörening

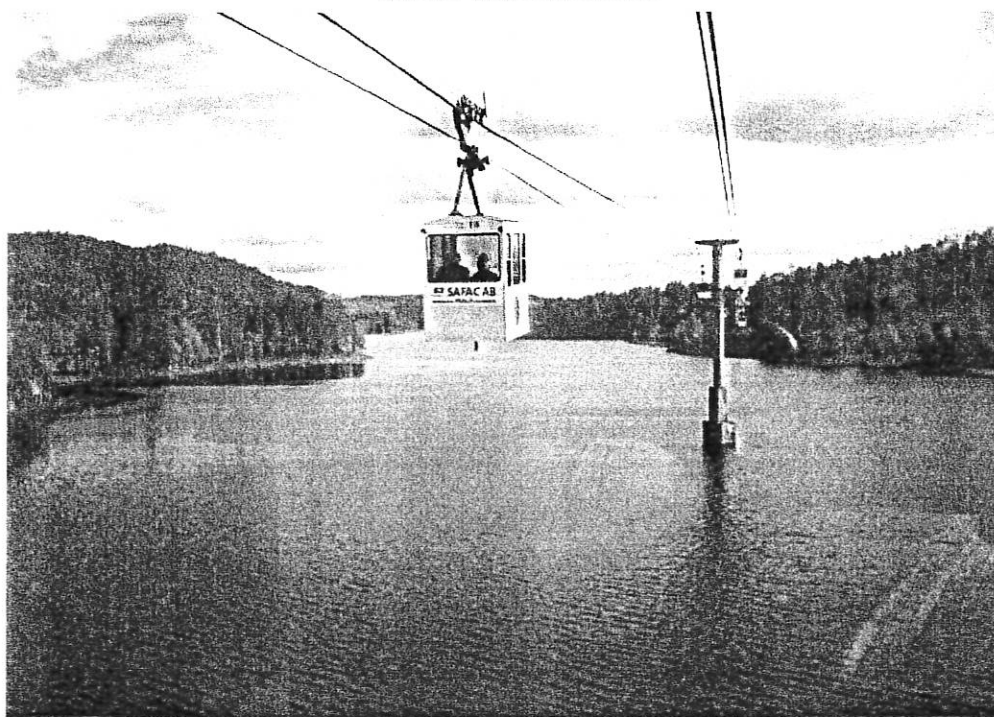

Nr 4

Årgång 12

November 2003

Möte i Mensträsk

Anslagstavla i Glommersträsk

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation, Ordförande har ordet
- s.3 Medlemsmöte, Släktforskartåg till Östersund? Fel, Arkivens dag, Öppet hus
- s.4 Sägställare Lars Westman
av *Ove Westman*
- s.5 Rullfilm
- s.6 Antavlor till Lars Westman för Axel Gunnar Westman och Ture Engström
- s.8 Medlemsresan
- s.9 Riksstämman
- s.10 Skvallerspalt
- s.11 Sandträsk sanatorium, "Kost hå någe"
- s.12 Återställare, Släktforska vidare, Världens litenhet, Tunnbrödsbak
- s.13 Bödelstaxa från 1736
- s.14 Nya mikrokort, "Släktskap", BÖFF:s CD-skivor, Besöksstatistik
- s.15 Nya medlemmar, Adressändringar, Gratis, Tack

GOD JUL

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: c/o Elming, Glimmervägen 17, 961 46 BODEN

Postgiro: 157 58 - 6 Bankkontonr: 9960 420015 7586

Tel till forskarrummet i Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
V.ordförande	Arnold Lagerfjärd	Trollsländevägen 9	961 68	Boden	tel 0921 - 137 50
Sekreterare	Stina Elming	Glimmervägen 17	961 46	Boden	tel 0921 - 653 88
Kassör	Barbro Lampinen	Unbyn 290	961 93	Boden	tel 0921 - 48 00 21
		e-post: barbro.lampinen@telia.com			
Ledamot	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
Styrelsesuppleanter	Kerstin Johansson	Ringvägen 5 B	961 35	Boden	tel 0921 - 176 62
	Hagar Nordlund	Sturegatan 7	961 73	Boden	tel 0921 - 152 64
Valberedning	Kristina Öhman	Kyrkgatan 33 1 tr	961 75	Boden	tel 0921 - 159 79
	Inger Enberg	Unbyn 291	961 93	Boden	tel 0921 - 48 00 95
	Kalle Brandin	Gränsvägen 14	961 37	Boden	tel 0921 - 108 06
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Sixten Sandberg	Österby 950	961 95	Boden	tel 0928 - 401 32
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Tegelbruksgatan 13	961 73	Boden	tel 0921 - 173 38
	Rickard Pählsson	Kungsgatan 17	961 61	Boden	tel 0921 - 158 83
Redaktion för medlemsbladet:					
Ansvarig utgivare	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
		e-post: ewa.sandberg@spray.se			
	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
Bildansvarig	Kristina Öhman	Kyrkgatan 33 1 tr	961 75	Boden	tel 0921 - 159 79
Kontakt i datafrågor	Gunnar Glaas	Kungsgatan 38	961 64	Boden	
		e-post: gunnar.glaas@telia.com			

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2003 är 100 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 90 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl 07.00 till kl 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:

vecka 8 - manusstopp 1 februari 2004

vecka 17 - manusstopp 4 april 2004

Ordförande har ordet

Vår linbaneresan blev bra och gav mersmak. Nästa års resa är redan nu på planeringsstadiet, nämligen en gemensam tur med Norrbottens läns forskarföreningar till Östersund och Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma den 13 - 16/8-04. Där får man chansen att lyssna på många fina föredrag och se många intressanta utställningar. Det är viktigt att du som medlem, i någon av föreningarna, anmäler ditt intresse till din egen styrelse så snart du kan. Detta för att planeringen skall övergå till förberedelser av resan, antingen med tåg (Inlandsbanan) eller buss. Minst 40 säkra intresserade medlemmar måste vi bli för att resan skall kunna genomföras!

Under sommaren och hösten har föreningen, genom givmilda medlemmar, fått en fantastisk samling med mikrofilmer, böcker och en mikrofilmsapparat. Vi har fått så mycket, så jag kan inte räkna upp allt.

Kurserna fortsätter som vanligt, men ändå inte som vanligt. Kursen "Släktforska vidare före 1682", där vi följer mer än 200-åriga Nils Nilsson, som ju inte alls är så gammal, utan är far och son i flera generationer på samma gård. Vår lärare Berthill Munkestam lär oss att följa våra rötter till Gustav Vasa skapade konungariket Sverige.

På årets sista föreningsmöte den 23 november, har vi flera beslut vi måste ta, tre Internetabonnemang, medlemsavgiften för 2004, reseintresseanmälan och dragning på lotterierna. Dessutom är det generationsskifte på gång när det gäller ansvariga för vårt fina bildarkiv, så där behöver vi villiga som axlar det ansvaret.

Välkommen till Arkivens Dag i Boden. Se annons på Boden-ANAN:s baksida!

Ni är även varmt välkomna till föreningsmötet där Arnold Lagerfjärd skall berätta om bössmidet i Norrbotten.

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR

Björnvrål

Medlemsmöte i Almska skolan

Söndagen den 23 november kl 14.00

Arnold Lagerfjärd håller föredrag om lodbössor

Genomgång av verksamhetsplan för 2004

Vi beslutar hur förbundsbonusen* ska användas

Vi beslutar om nästa års medlemsavgift

Besökslotteri med tre vinster:

Ett års fritt medlemskap i BÖFF, Ett års
prenumeration på Släkthistoriskt forum (2 st.)

Kaffe

*i-netabonnemang

Välkommen

Släktforskartåg till Östersund?

Nästa års släktforskartagar och riksstämman hålls i Östersund 13 – 15 augusti. Föreningsstyrelsen har påbörjat förstudier och förplanering för en släktforskarresa dit, eventuellt med rälsbuss på inlandsbanan. Övriga föreningar i Norrbotten som är medlemmar i Sveriges Släktforskarförbund har inbjudits att medverka. Den preliminära planeringen går ut på att släktforskarna ska resa ner till Östersund fredag den 13 och starta hemresan efter avslutningen på söndag eftermiddag, d.v.s. inkluderande två övernattningsnätter.

Varför ska man då som släktforskare bevista släktforskartagarna? Jo, — för att träffa andra forskare och utbyta erfarenheter och kanske t.o.m. anor, — för att lyssna till intressanta föredrag, — för att ta del av släktforskmateriel o.s.v. När de nu, för första gången på elva år, hålls i Norrland kommer det säkert att finnas stort utbud av norrlandsmateriel. Att dessutom träffa andra norrbottensforskare på en gemensam resa kan ju innebära rena "guldgruvan"!

Styrelsen behöver få medlemmarnas (och ev. övrigas) gensvar för att gå vidare med planeringen. (Det blir ingen gemensam resa av om intresset är för litet!) Hör därför av Dig med intresseanmälan till någon i föreningsstyrelsen eller till Carl-Lennart Persson (tel 0921 – 533 33) som är samordnare för föreningens räkning.

Fel

I förra numret av Boden-ANAN hade fel telefonnummer insmugit sig för den nya medlemmen Britt-Marie Enberg. Rätt ska vara 0921 - 48 30 12.

Arkivens dag 8 november

Boden Överluleå ForskarFörening medverkar som vanligt i arrangemangen av Arkivens dag. I Boden hålls de i år inom f.d. Ing 3:s område där Försvarmaktens Regionarkiv invigs i samband med arrangemangen.

Föreningen deltar med skärmställning och bokförsäljning. Med PC-projektor visar vi exempel från CD-skivorna: Sveriges dödbok 1950-1999, Sveriges befolkning 1970, Sveriges befolkning 1890 (om den hinner komma), Sveriges ortnamn, Födelseboken för Edefors fs (1890-1930) och Gunnarsbyns fs (1927-1930), Dödboken för Bodens kommun (1831/1927-1930/1932). I dator visas soldatforskning.

Övriga medverkande, tider etc. framgår av annons på baksidan av Boden-ANAN.

ÖPPET HUS

Luciadagen, lördagen den 13 december håller vi ÖPPET HUS i Råbäcksgården kl 12.00 – 16.00. (Hembygdsföreningen håller samtidigt öppet hus i Robbgården)

Vi säljer böcker (julklappar?), visar släktforskning, säljer "glögg och pepparkakor"

VÄLKOMMEN IN

Sågställare Lars Westman i Björkfors Sågverk

Artikeln ger en inblick i alternativa källor att släktforska i då Husförhörslängd saknas, ibland framskyntar lite av de känslor som kan drabba en tapper släktforskare...men framförallt redovisar artikeln en trolig ana till Sågställare Lars Westman, arbetande vid sågverk i Törefors, Björkfors samt Hedenfors.

Beskedet från Landsarkivet i Härnösand var klart och ytterst nedslående, sidan 339 i Hfl för Nederkalix 1770 - 1792 saknades i originalboken. Dessutom fanns ej heller den föregående Hfl:n 1740 - 1770! Hjääälp.....

Upprinnelsen till min fråga var att jag i min släktforskning kommit fram (bak) just till sidan 339 i nämnda Hfl. På den sidan skulle kanske mysteriet med Sågställare Lars Westman lösas. Han återfinns annars med sin familj på sidan 361 i samma Hfl upptagna under Björkfors Sågverk, och med en referens till just sidan 339.

Efter en sommars deppande råkade jag vid besök hemma i Boden samtala med Ture Engström och Ewa Sandberg angående denna Sågställare. Jag förstod nu att det fanns fler som kört fast i detta sågverk, kanske måste jag försöka på nytt.....

Landsarkivet hade i sitt svar tipsat att jag borde titta i Kommunionlängderna för Nederkalix efter ledtrådar. Bengt Göran Nilsson från Kalixbygdens Forskarförening tipsade om ett ev. samröre mellan Lars Westman och en familj Westin. Dessa ledtrådar tog mig framåt ut ur mörkret och faktiskt till en trolig ana till Lars Westman, nämligen Smeden Johan Westén. Redovisar i det följande mina rön, dock fattas en pusselbit som jag hoppas få hjälp med att finna.

Kommunionlängd DII:1, DII:2

Kommunionlängden är samtida med Hfl, här infördes uppgifter om församlingsmedlemmarnas nattvardsgång. Enligt kyrkolagen skulle varje vuxen människa begå nattvarden en gång per år.

I Kommunionlängden för Nederkalix under Björkfors Sågverk återfinns Smeden Johan Westén med hustru första gången 1767. Därefter tillkommer allteftersom åren går barnen Anders, Catharina, Abraham, Petter och Lars som begår nattvarden första gången 1781. Eftersom Lars födelseår anges till 1763 i Hfl, verkar det rimligt att han begår nattvarden första gången vid 18 års ålder. Johan Westén dör 1794-11-17 enligt Födelse-/Dödbok C:3 vid 66 års ålder, vilket innebär att han är knappt 40 år gammal då han flyttar till Nederkalix församling omkring 1767. Han är smed och kommer troligen från en annan anställning till Björkfors Sågverk, kanske i samband med att sågverket ändrar sågteknik ungefär vid denna tidpunkt. Det senare enligt uppgift från Ewa Sandberg, som även hon har anor från

detta sågverk. Tanken slog mig direkt, han kanske kom från det närbelägna järnbruket Melderstein i Råneå? Svaret blev..... nej, enligt Hfl.

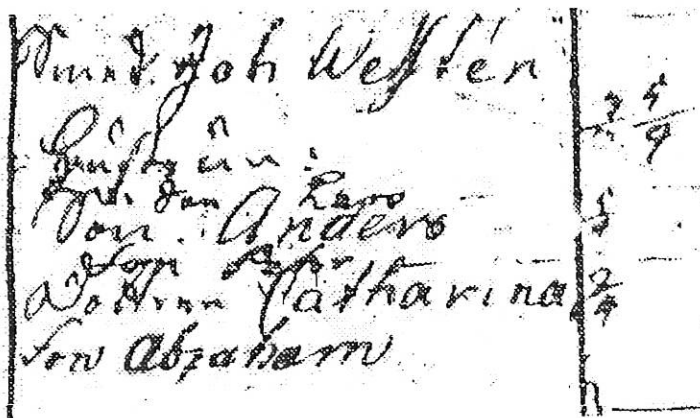

Bild: Utdrag från Kommunionlängd DII:2 1771-1792. Sönerna Lars och Petter finns inklämda mellan de äldre syskonen Anders, Catharina och Abraham.

Dopvittnen

Tittar man och begrundar de vittnen som finns upptagna i samband med dop av barnen till Lars Westman och Greta Johansdr, återkommer namnet Westén nästan vid varje tillfälle. Då första sonen Lars döps 1795, finns "Johan Westéns hustru" med, Johan Westén kunde själv dessvärre inte delta, han dog året innan. Vid andra dop vittnar någon av syskonen Anders, Abraham eller Petter.

Husförhörslängd AI:2 1770-1792

Enligt Kommunionlängden bor bevisligen Johan Westén med sin familj vid Björkfors Sågverk, i Hfl har jag ej återfunnit dem, det verkar sannolikt att de har funnits på den försvunna sidan 339, som enligt ovan var angivet som referens till Lars Westman. Även vid Petter Westén i samma Hfl finns en referens angiven som kan vara 339, något otydligt i mikrokortet.

Födelse-/Dopbok C:2, C:3

Endast barn till Johan Westén och Brita Larsdr födda efter 1767 har återfunnits i födelseböckerna för Nederkalix; Petter 1767, Johannes 1769, Brita 1770 samt Erik 1774. Även detta tyder på att Johan Westén med de äldre barnen är inflyttade till Björkfors från annan församling omkring 1767.

Bouppteckning

Genom att utnyttja den förnämliga möjligheten att beställa bouppteckningar "on-line" från LA i Härnösand, låg där i brevlådan en dag plötsligt ett stort vitt kuvert. Öppnade det andäktigt under stor spänning och fann en bouppteckning efter Smeden Johan Westén i Björkforsen! Dokumentet rymmer åtskilliga sidor med den efterlämnade "ägendomen" som värderas och delas mellan Fru Brita Larsdr och de närvarande myndiga sönerna Anders, Abraham, **Lars** och Petter samt den "oförsedde" dottern Catharina, vars rätt till arv den äldsta brodern Anders åtog sig att "bewaka och i akttaga". Bouppteckningen undertecknas slutligen av de närvarande Brita Larsdr, Anders Westén, Abraham Gahm (troligen indelt soldat vid denna tidpunkt), Petter Westén samt **Lars Westman**.

Jag tror knappt mina ögon, måste läsa om namnet om och om igen, Lars Westman, Lars Westman, det står faktiskt Lars Westman!!!!!! Lars har bytt efternamn...

Bild: Utdrag från Bouppteckning efter Johan Westéns död 1794

Åtskilliga forskartimmar ser ut att ha gett utdelning, sammantaget verkar sannolikheten för att jag hittat anorna till Lars Westman enligt min bedömning mycket stor. Vad som återstår blir nu att finna den församling där Smeden Johan Westén fann sin näring i fram till flytten till Björkfors 1767. Förhoppningsvis

kan då den slutliga pusselbiten läggas i Sägställaren Lars Westmans anor.

Några "brasklappar" finns, Lars kan ju eventuellt vara adopterad. Om arvsrätten även gällde adopterade barn vid denna tidpunkt känner jag inte till. Han kan ju också ha en annan moder än Brita Larsdr om Johan Westén var omgift.

Hoppas att det ovan redovisade kring Sägställare Lars Westman kan intressera berörda forskare inom BÖFF. Smeder kan ju ha en mycket intressant och lång historia, med invandrade valloner som extra krydda. Jag har skickat ut en förfrågan inom den utbredda smedforskningen på nätet, inom "Smedsrötter". Det fanns faktiskt en smedson Johan Westén registrerad, men han dog endast ett år gammal. Inga andra svar än så länge, ej heller på den senaste Smedskivan som getts ut.

Kan vi komma närmare? Givetvis, han har ju funnits. Någonstans på ett mikrokort gömmer smeden sig, ovetande om den intensiva forskning som nu startar inom BÖFF. Innan våren kan

han vara framme i dagsljuset, jag hoppas det.

Ove Westman Kållerød
031-795 1995 owestman@telia.com

Rullfilm

Föreningen har förärats en mängd rullfilmer och en rullfilmsläsare. Läsaren och de filmer som inte berör Norrbotten får medlemmarna låna hem. Lånevillkor samma som för boklån d.v.s. en månad och noterat lån på lånelista.

De rullfilmer vi fått omfattar material från:
Skedevi, Vretakloster, Vånga, Gistad, Kimstad och Regna, samtliga i Östergötland
Löddeköpinge, N Nöbbelöv, Nöbbelöv, Hyby, Nevis-
hög, Lomma, Bonderup, Dalby, V Hoby och Håstad,
samtliga i f.d. Malmöhus län
Fläde i Hallands län, Karlskoga i Örebro län
Julita i Södermanlands län, Ljustorp och Skön i
Västernorrlands län, Umeå lfs i Västerbottens län
Mantalslängder från Östergötland och Västernorrland

Antavlor

På de två följande sidorna finns antavlor för två av våra medlemmar som är ättlingar till den ovan redovisade Lars Westman. Det är dels Ove Westman själv vars släktskap visas med en antavla där hans far är proband, dels Ture Engström (tel 0921 – 19 158) som själv är proband på den andra antavlan.

Följ de här medlemmarnas exempel och lämna in berättelser om forskarmödor och/eller antavlor. Det går bra med handskrivet material, eller på diskett, eller mejlat eller i annan form.

Vi har ambitionen att publicera minst en antavla i varje nummer av Boden-ANAN. Det hänger på Er som medlemmar om det ska bli så.

<p>Johan Petter Westman f.1871-04-11 Ljuså Överluleå fs (BD) d.1943-06-10 Rasmyran Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1893-12-23</p>	<p>Lars Petter Westman f.1841-10-12 Hedensfors Överluleå fs (BD) d.1911-11-17 Brännkilen Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1871-07-10</p>	<p>Johan Westman f.1802-12-24 Sangis, Nederkalix fs (BD) d.1885</p> <p>g.1831-01-23</p> <p>Anna Stina Hansdotter f.1811-11-21 Boden, Överluleå fs (BD) d.1904-06-26 Buddbyn, Överluleå fs (BD)</p>	<p>Lars Westman f.1763 d.1818-02-19 Hedensfors, Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1790-01-11</p> <p>Greta Johansdotter f.1766-03-14 Sangis, Nederkalix fs (BD) d.1812 Björkfors, Nederkalix fs (BD)</p> <hr/> <p>Hans Nilsson Fältpost f.1783-03-11 Boden, Överluleå fs (BD) d.1845-03-06 Boden, Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1806-11-22</p> <p>Margreta Erikdotter f.1785-03-25 Harads, Edefors fs (BD) d.1849-01-06 Boden, Överluleå fs (BD)</p>
<p>Axel Gunnar Westman f.1909-01-09 Alternäs Överluleå fs (BD) d.1971-01-01 Boden Överluleå fs (BD)</p> <p>son: Stig Ove Westman f.1950-09-07 i Överluleå</p>	<p>Christina Forsström f.1848-02-27 Boden Överluleå fs (BD) d.1907-10-28 Brännkilen Överluleå fs (B)</p>	<p>Anders Forsström f.1796</p> <p>d.1848-06-13 Boden, Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1832-04-25</p> <p>Maja Greta Palmgren f.1812-01-01 Svartbyn, Överluleå fs (BD) d.1887-12-10 Boden, Överluleå fs (BD)</p>	<p>Olof Olofsson Palmgren f.1783-07-18 Svartbyn, Överluleå fs (BD) d.1814-07-14 Svartbyn, Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1803-11-26</p> <p>Brita Stina Persdotter f.1781-05-11 Svartbyn, Överluleå fs (BD) d.1829-05-08 Svartbyn, Överluleå fs (BD)</p>
<p>Johanna Augusta Eliasdotter f.1870-01-09 Vittjärv Överluleå fs (BD) d.1951-04-13 Brännkilen Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1893-12-23</p>	<p>Elias Gustav Font f.1826-11-15</p> <p>Överkalix fs (BD) d.1893-12-04 Heden Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1870-03-08</p> <p>Brita Johanna Westman f.1849-12-19 Vittjärv Överluleå fs (BD) d.</p>	<p>Jöns Jönsson f.1768-01-08 Överkalix fs (BD) d.1843-05-25 Överkalix fs (BD)</p> <p>g.1811</p> <p>Märta Jönsdotter f.1782-11-20 Överkalix fs (BD) d.</p>	<p>Jöns Jönsson f.1734-04-10 Överkalix fs (BD) d.</p> <p>g.</p> <p>Brita Nilsson f.1736 d.</p> <hr/> <p>Jöns Persson f. d.</p> <p>g.</p> <p>Märta Jönsdotter f. d.</p> <hr/> <p>Lars Westman = 16</p> <p>Greta Johansdotter = 17</p> <hr/> <p>Hans Nilsson Fältpost = 18</p> <p>Margreta Erikdotter = 19</p>

<p>2 Oskar Georg Engström f.1894-04-13 Bodträskfors Edefors fs (BD) d.1978-12-28 Boden Överluleå fs (BD) Arbetare</p> <p>g.1919-08-17</p>	<p>4 Nils Johan Engström f.1860-12-26 Harads Överluleå fs (BD) d.1907-12-05 Bodträskfors Edefors fs (BD) Arbetare</p> <p>g.1883-12-24</p>	<p>8 Nils Carlsson Engström f.1820-10-01 Harads, Luleå lfs (BD) d.1877-10-18 Harads, Överluleå fs (BD) —g.1850-04-18 Brita Greta Bloman f.1822-02-25 Boden, Luleå lfs (BD) d.1892-10-04 Harads, Edefors fs (BD)</p>	<p>16 Karl Olov Nilsson f.1794-08-03 Harads, Luleå lfs (BD) d.1878-10-15 Harads, Överluleå fs (B —g.1817-01-18 17 Helena Larsdotter f.1784-07-11 Hindersön, Luleå lfs (B d.1859-12-12 Harads, Överluleå fs (B 9 Nils Bloman f.1771-07-11 Alvik, Luleå lfs (BD) d.1838-04-25 Boden, Överluleå fs (B —g.1821-09-29 19 Greta Caisa Johansdotter f.1794-07-25 Boden, Luleå lfs (BD) d.1861-01-29 Vittjärv, Överluleå fs (</p>
<p>1 Nils Ture Oskar Engström f.1921-02-26 Bodträskfors Edefors fs (BD) d.</p>	<p>5 Brita Johanna Engström f.1857-05-26 Heden Överluleå fs (BD) d.1937-10-18 Bodträskfors Edefors fs (BD)</p>	<p>10 Jöns Engström f.1825-10-13 Boden, Luleå lfs (BD) d.1893-10-27 Hedensfors, Överluleå fs (BD) —g.1850 Anna Lovisa Johansdotter f.1820-08-10 Sunderbyn, Luleå lfs (BD) d.1882-02-25 Hedensfors, Överluleå fs (BD)</p>	<p>20 Jöns Olofsson f.1785-02-09 Boden, Luleå lfs (BD) d.1872-03-16 Boden, Överluleå fs (B —g.1813-07-10 21 Anna Caisa Nilsson f.1788-08-17 Alvik Skäret, Luleå lfs (B d.1874-10-13 Boden, Överluleå fs (B 11 Johan Johansson f.1780-10-14 Sunderbyn, Luleå lfs (B d.1851-02-01 Sunderbyn, Nederluleå —g. 23 Sara Johanna Ersdotter f.1775-09-03 Sunderbyn, Luleå lfs (B d.1853-03-11 Sunderbyn, Nederluleå</p>
<p>Järnvägstjänsteman</p>	<p>6 Nils Petter Westman f.1836-05-11 Heden Överluleå fs (BD) d.1900-05-06 Vitbergsträsk Edefors fs (BD) Kronotorpare, arrend</p> <p>g.1877-04-22</p>	<p>12 Erik Larsson Westman f.1793-12-31 Björkfors, Nederkalix fs (BD) d.1852-03-31 Heden, Överluleå fs (BD) —g.1826-02-04 Anna Caisa Johansdotter f.1797-05-20 Forsudden, Lule lfs (BD) d.1872-04-09 Heden, Överluleå fs (BD)</p>	<p>24 Lars Westman f.1763 d.1818-02-19 Heden, Luleå lfs (BD) —g.1790-01-11 25 Greta Johansdotter f.1766-03-12 Sangis, Nederkalix fs (B d.1812-03-18 Heden, Luleå lfs (BD) 13 Johan Hansson f.1752 Sävastbyn, Luleå lfs (BD) d.1810-05-16 Forsudden, Luleå lfs (B —g.1786-12-29 27 Anna Andersdotter f.1767-10-25 Storsand, Luleå lfs (BD) d.1841-01-13 Holmträsk, Jokkmokks</p>
<p>3 Anna Elisabet Westman f.1893-07-15 Långträsk Älvsbyns fs (BD) d.1972-11-14 Boden Överluleå fs (BD)</p> <p>g.1919-08-17</p>	<p>7 Christina Johansdotter f.1853-04-29 Liden, Långträsk Älvsby fs (BD) d.1900-05-13 Vitbergsträsk Edefors fs (BD)</p>	<p>14 Johan Pålsson f.1824-08-06 Kitajaure, Jokkmokks fs (BD) d.1895-04-20 Storfors Norra, Älvsby fs (BD) —g.1850-10-20 Sara Cajsa Andersdotter f.1825-12-22 Auktsjaur, Arvidsjaur fs (BD) d.1897-10-29 Vitbäcken, Älvsby fs (BD)</p>	<p>28 Påhl Andersson f.1775 Sjocksjokk, Jokkmokks fs (BD) d.1826 Kitajaure, Jokkmokks fs (BD) —g.1814-05-08 29 Sigrid Larsdotter f.1784-07-16 Piekarkielas, Gällivare f d.1877-01-31 Vissträsk, Älvsby fs (B 15 Anders Pehrsson f.1790-04-04 Auktsjaur, Arvidsjaur f d.1876-04-16 Storfors Norra, Älvsby —g.1814-03-06 31 Christina Mathsdotter f.1786-06-15 Njallejaur, Arvidsjaur f d.1859-11-07 Långträsk, Älvsby fs (B</p>

Forskare: Ture Engström

Medlemsresan

Lördagen den 16 augusti arrangerade föreningen en utflykt till två sevärda utflyktsmål: Linbanan mellan Örträsk och Mensträsk respektive Hängengården i Glommerträsk.

Vi samlades vid Råbäcksgården tidigt på morgonen och kom lustigt nog iväg på utsatt tid, bl a beroende på att de som fått förhinder kommit ihåg att tala om det. Trots tidigare väderprognoser som talat om regn, var det en underbar vacker morgon och när vi stannade vid den före detta lanthandeln i Gråträsk för kaffe och en smörgås var alla på mycket gott humör.

Grusvägar och vägarbeten undgår man inte när man är ute på utflykter i den här branschen, men vi kom lyckligen fram till Örträsk enligt tidtabellen, där vi först hade tillfälle bese området och se en film som handlade om anläggningsarbetet. Som fotograf för film uppgavs en man med det icke helt obekanta namnet Mesch (kolla) Halvar?

Bifynd: Som släktforskare vet man ju att man kan göra bifynd vid de mest oväntade tillfällena. Ett sådant inträffade för undertecknad när han bladdrade i kaféet i ett turisthäfte om Ratan och fann att en av hans mormors kusiner drivit turistshotell där. Jag visste att han vuxit upp där, men inte vad han haft för sig sedan.

Det mesta man behöver veta om linbanans tillkomst får man sig serverat vid filmförevisningen. Efter den inser man att det var en fantastisk prestation att bygga banan på så kort tid. Vad man speciellt lägger märke till är den schwung med vilken de viga banvakterna klättrat upp och ned i masterna, balanserar ovanpå och inspekterar anordningarna och smörjer hjulen. Helt utan säkerhetslina givetvis.

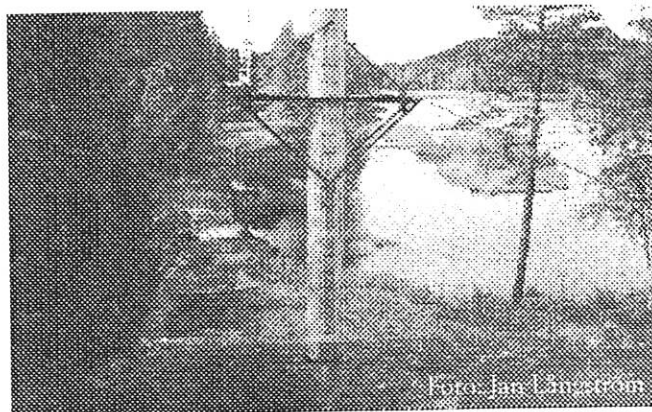

Foto: Jan Långström

Hjördis testar annan typ av korg

Så är det dags för åktur. Det är med visst pirrande i magen man kliver upp i korgen och väntar på avfärd.

Stod det inte något i häftet om banans historia om trådbrott och högar av störtade korgar? Man kan beklaga att linbanan inte fick fortsätta driften i hela sin längd. Det skulle väl vara något att skryta med, att ha åkt hela världens längsta linbana. Men när man kliver av i Mensträsk inser man att det hade varit lite som att åka transsibiriska järnvägen: Det hade blivit att se en förfärlig massa skog. Den nuvarande åkturen är faktiskt ganska lagom.

Utsikt från korgen

Några björnar eller älgar såg vi inte, fast de sades vara möjligt. Ett plus är den detaljerade kartan på matbordet som gör att man nästan på metern när kan säga var man befinner sig. Men maten på bordet blir det kanske ett lite minus för. Ungefär som på flyget - och vi är ju faktiskt uppe i luften - men flyget lyckas stoppa in rätt mycket mera i kartongen. Lite mera skulle åtminstone jag vilja veta om tekniken. Drivmotorer, hur starka behövde de vara och hur mycket energi gick det åt per tonkilometer? Det skulle vara mycket intressant att jämföra med den lastbilstrafik som ersatte linbanan. Det kan inte hjälpas att den lilla misstanken dyker upp att nedläggningen hade att göra med att Boliden fick betala allt underhåll på linbanan medan samhället hjälpte till med vägarnas.

Så mycket hände inte i Mensträsk utöver att vi fick veta att namnet troligen hade samiskt ursprung och inte alls det du säkert tänkte på. Jo, det var kaffe och kaka på Krogen i Skogen, en rätt mysig lokal byggd i gruvlaven. Vi skänkte en tacksamhetens tanke till reseledningen som varit förtänksam nog att planera in fikapausen. Faktum är att reseledningen varit ännu mera förtänksam än så, för efter att ha bordat vår buss och snabbt färdats till Glommerträsk, matades vi där med mera kaffe, smörgås, bulle och äpple på parkeringen utanför Glommerträsk Vårdshus. Personalen därstädes såg aningen besviken ut.

Tvärs över gatan (eller finns det bara vägar i Glommerträsk? Nåja, cykelbanorna var bättre markerade än i Boden) stod en sedan trettio år övergiven bensin-

station. Tre pumpar med den mittersta pittoreskt nog märkt "Diesel". Bensinen kostade när macken stängdes bara 3 kr 57 öre.

Mina damer och herrar! även detta är Historia. Om hundra år kommer våra ättlingar att förbanna oss för att vi inte tog vara på denna typiska lantliga 1960-talsmack.

Mätta och belåtna gick vi upp till Hängengården där vi var och en stoppade en Selma i handen på guiden och i gengäld fick reda på en massa om gårdens historia.

Längst upp i mangårdsbyggnaden ligger höjdpunkten, skolsalen. Den var inredd som om sekelskiftet 1900 just ägt rum. Undertecknad är inte den bästa att bedöma alla de massa föremål som var utställda, men nog var det imponerande alltid.

Deltagarna uppställda för fotografering i Glommersträsk

Så åkte vi hem medan vi försökte äta upp resten av maten vi haft med oss. Ett stort tack till arrangörerna: Carl-Lennart Persson och Barbro Lampinen, Kalle Brandin, Lars Göran Hällgren för en mycket lyckad utflykt.

Jan Långström

Riksstämman 2003

Årets riksstämman 2003 var förlagd till Ronneby. En kommun som har anor från slutet av 1300-talet. Ronneby har ca 30 000 innevånare, varav hälften bor i stadskärnan.

I storleksordning ungefär som Boden. Det fanns inte tid att bekanta sig med själva staden på grund av det digra programmet på stämman.

Riksstämman, utställningshallarna samt hotellet fanns på Ronneby Brunn.

Fredag 23 augusti startade stämman med konferenser för ordförande, redaktörer för de lokala föreningstidningarna samt cirkelledare.

Dagen avslutades med en guidning av Brunnsparken samt "dricka brunn". I början av 1700-talet upptäcktes vattenkällan med det järnhaltiga vattnet. Enligt dåtidens läkare var vattnet nyttigt för många olika sjukdomar. Man kunde bli ordinerad att dricka upp till 6 liter om dagen. Magen mädde inte så bra av det men läkaren parerade det med lämplig kost.

Under 1800-talet anlades Brunnsparken och vackra trävillor byggdes till det rika folket. Societetslivet ökade och det blev inne att "dricka brunn". Omkring 1920-talet blev brunnsdrickandet omodernt.

Numera används villorna till kontor, konferenser, utställningar men även till studentbostäder.

Brunnsparken är mycket vacker med sina stora gräsytor, tematrädgårdar, promenadstigar och vackra trävillorna.

Ronneby Brunnsparke är numera ett byggnadsminne på grund av dess historiska värde.

Lördagen 24 augusti invigde Blekinge läns landshövding Ingegerd Wärnersson mässan.

Utställningarna var på Ron Konferenscenter.

De flesta som ställde ut kom från, förutom Blekinge, Skåne, Småland, Halland, Västra Götaland och Stockholm. Även Danmark och Norge fanns med på ett hörn. Nordligaste utställaren var Svar forskarcentrum, Ramsele.

Östersund var naturligtvis med, de kommer att vara värd för nästa års stämman,

Ett exempel av utställare var Föreningen för Smedsläktsforskning. De har kommit ut med en ny CD som innehåller ca 85 000 personer. Pris 250 kr. Medlemmar 160 kr.

Folder med mer information finns i forskargården.

Samtidigt som utställningarna pågick fanns möjlighet att lyssna på föredrag. T.ex. EMIBAS I VÅRA HJÄRTAN – nytt liv i gammalt projekt. Föreläsning av Ted Roswall och Anna-Lena Hultman.

Förbundet inleder ett samarbete med Emigrantinstitutet i Växjö om emigrantbasen EMIBAS.

Målsättningen är att göra materialet tillgängligt i CD-format, samt göra kompletteringar. Det fattas åtskilliga poster, ja hela län som Uppsala, Norrbotten och Stockholm. Ambitionen är att göra databasen färdigt inom några år och den skall innehålla tiden 1840 – 1930.

Emigrantinstitutets material handlar mest om utvandringen till Amerika. Ett stort antal svenskar utvandrade i mitten på 1800-talet även till Tyskland och

Danmark. Man skall nu arbeta för att länka samman databaserna med dessa länder.

Efter lunch var det riksstämma med bland annat nyval till styrelsen. Därefter behandlades motionerna.

Motion 1/03

Borås släktforskarförening efterlyste ett matnings-och presentationsprogram som släktforskarförbundet tar fram, som är enhetligt och som erbjuds föreningarna utan kostnad.

Förbundsstyrelsen har för avsikt att arbeta vidare på konceptet och med siktet inställt på en färdig programvara första halvåret 2004.

Förbundsstyrelsens förslag godtogs av stämman och som även var BÖFF:s medlemmars förslag.

Motion 2/03

Sotenäs Personhistoriska anser att förteckningar på personakter i riket folkbordförda personer efter 1990 även skall tas ut på papper. Överföringen sker nu till ett digitalt system. De anser att dels för framtiden är viktigt att det finns på papper och dels att alla inte har datamedier.

Förbundsstyrelsen bifaller motionen med tillägget att möjligheten till analogt bevarande av den moderna folkbokföringen via mikrofilm bör prövas.

Förbundsstyrelsens förslag godtogs av stämman och som även var BÖFF:s medlemmars förslag.

Motion 3/03

Sotenäs Personhistoriska begär en nyttgåva av "Sveriges församlingar genom tiderna".

Förbundsstyrelsen anser att man skall vänta till alla församlings sammanslagningar är klara. Motionen avslås men frågan kommer att omprövas om 3-5 år.

Förbundsstyrelsens förslag godtogs av stämman och som även var BÖFF:s medlemmars förslag.

Kvällen avslutades med en stämmomiddag. Avgående styrelsemedlemmar avtackades.

Thea Hälleberg från Sorsele hyllades av förbundet. Hennes andra bok om samesläkter från Sorsele presenterades på mässan. Thea är en charmerande, glad och vital 85 årig dam.

Anledningen att hon skrivit dessa böcker var att det fanns svenskar som inte visste att det finns en ort i Sverige som heter Sorsele. Nu vet dom det, sa hon. Det är inte omöjligt att det kommer fler böcker i ämnet.

Söndagen varvades med besök i mässhallarna samt föredrag.

Stämman avslutades med information om en aktion mot Finansdepartementets förslag att ta bort sockengränserna.

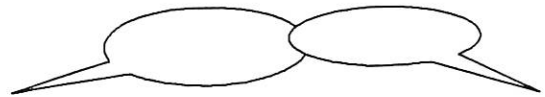
Protester från släktforskarförbundet får inte gehör hos regeringen om att stoppa förslaget. Bosse Ringholm tror sig se en ekonomisk vinning om sockengränserna

försvinner. Kulturminister Marita Ulvskog har inte reagerat för att stoppa förslaget. Ingen av dem förstår att det är en kulturell katastrof att inte kunna blicka bakåt i tiden.

Därför kommer en vykortsaktion att starta i höst till de båda ministrarna. Vykorten är adresserade till ministrarna och kommer att delas ut till medlemmarna. Det som fattas är medlemmarnas namnteckning och porto. Tanken är att ministrarna kommer att dränkas av vykort och börja förstå att släktforskning är en folk rörelse som de måste ta hänsyn till.

Det har varit trevliga och intressanta dagar i Ronneby. Dessutom har Ronneby Brunns hotell mycket god mat.

Nedtecknat av Hagar Nordlund

Skvallerspalt

Under flera år har vi då och då publicerat utdrag ur en kyrkbok från Lule lfs under ovanstående rubrik. Nu är det nästan slut med material så det blir troligen bara en gång till Ni får ta del av skvallret. Vi har när vi publicerat spalten ofta frågat oss om någon funnit sina anor bland de uppräknade. Nu vet vi att åtminstone en har gjort det.

Så här gick det till: På riksstämman i Ronneby, vid fredagens middag, kom Hagar och Björn att sitta vid samma bord som en ung forskare från Kronobergs Genealogiska Förening. Hon hade anor i Norrbotten som hon inte funnit. Det var en kvinna som enligt husförhörslängd i Arjeplog var född i Nederkalix, och hennes öä dotter. Dottern hade ett patronymikon som gjorde att det borde gå att finna hennes far. Jag lovade att "slå en koll" och om det inte hjälpte skulle vi sätta in en efterlysning i Boden-ANAN. Mamman återfanns i Sören men verkade ha försvunnit därifrån. Dottern var i alla fall inte född i Nederkalix. Eftersom hon så småningom hamnade i Arjeplog antog jag att hon flyttat i riktning ditåt. Alltså koll i Råne, inget napp, och koll i Lule lfs (Nederlule). Där fanns hon det år som Arjeplogs husförhörslängd angav att hon var född – även om det var på årets näst sista dag. Där fanns också pappan angiven så nu kan Linda fortsätta sin forskning.

Men vad har det då med skvallerspalt att göra? — Jo, i skvallerspalt i förra numret av Boden-ANAN fick båda föräldrarna undergå hemlig plikt för lönskaläge och absolution.

Jacob Brandtrör och Brita Pärsdotter.

ES

Om Sandträsk sanatorium

av Inge Bäckström Harads

En patients dag

Sandträsk sanatorium, demonstration 1935
från Boden Överluleå ForskarFörenings bildarkiv

Bilden av sanatoriet i Sandträsk påminner oss om en folksjukdom, tuberkulosen. Vårt landsting inledde tidigt försök med bekämpande på flera orter. På 1950-talet fanns sjutton distriktsdispensärer och fyra centraldispensärer.

Överste Bergmans egendom Sandträsk var på tal redan 1906, då man planerade ett större sjukhus. Flera kommittéer arbetade med ärendet. Kostnaderna beräknades till 160 000 kr, vilket år 1913 hade växt till 283 000 kr.

I september detta år kunde sanatoriet invigas, och närmare åttio patienter kunde tas om hand. Men behovet var stort. En ny huvudbyggnad, i stort sett som den nuvarande i fyra våningar ovan jord stod klar 1931 och kunde erbjuda 280 vårdplatser, vilket småningom steg till ca 400.

År 1963 fyllde Sandträsk sanatorium femtio år. Under dessa år kunde tuberkulosen avsevärt trängas tillbaka genom målmedvetet arbete, allt större anslag och allt bättre behandlingsmetoder.

Verksamheten kunde så småningom nedbantas och anläggningen togs i bruk för vård av utvecklingsstörda.

1982 gjordes stora omorganisationer och Sandträsk blev ett rehabiliteringscenter. Våren 2002 togs beslut om förflyttning av den verksamheten till Boden. I skrivande stund är försäljning av f.d. Sandträsk sanatorium på gång.

Norrbottens Museum har en liten skrift "Kampen mot en folksjukdom" sammanställd av överläkare Carl Ryde, som utförligt beskriver sanatoriets historia.

Kl 7.15	temperaturmätning
" 7.30	avrivning, uppstigning
" 8.00	1:a frukost
" 8.20	morgonbön (frivillig)
" 8.30	rengöring av spottkoppar. Städning av sovrum, varvid såväl manliga som kvinnliga patienter bädda sina sängar
" 9.15	promenad
" 10.00	2:a frukost
" 11.00 - 12.30	liggkur
" 12.30 - 13.15	ledighet
" 13.15 - 13.45	promenad
" 14.00	middag
" 15.00 - 16.30	liggkur (absolut tystnad)
" 16.30	kaffe eller mjölk
" 16.30 - 17.30	promenad
" 17.30 - 18.30	ledighet
" 18-30	kvällsvard
" 19.00 - 20.30	liggkur
" 20.30	varm mjölk
" 21.30	till sängs, temperaturmätning
" 22.00	ljuset släcks, tystnad

Dagordningen vid Sandträsk Sanatorium 1963

Sängliggande:

kl 7.00	väckning, temperaturtagning, morgontoalett
" 8.30	frukost
" 11.45	lunch
" 13.30 - 15.00	tyst liggkur
" 15.00	liggtur
" 16.00	middag

Källa: Kampen mot en folksjukdom, C. Ryde
Glimtar från Edefors

Kost hä någe

Doktor A. är på sjukbesök i en by. när han passerar en gumma, vars man varit sjuk och vårdats av doktorn sticker han ut huvudet ur bilen och frågar?

— Hur är det med Anders, mor Anna?

Inget svar. Doktorn frågar igen. Fortfarande inget svar.

— Varför svarar Anna inte, hör Anna inte vad jag säger?

Då utbrister mor Anna:

— Kost hä någe å svara? (Kostar det något att svara?)

ur "De bästa Norrbottenshistorierna"

Återställare

Om intresse föreligger drar vi igång en ny omgång återställare när vi har 6-8 anmälningar.

Återställaren är till för Dig som kommit av Dig med forskningen. Har Du kört fast? Tycker Du att Du glömt bort hur man går tillväga? Har Du kommit till nya frågeställningar? osv. osv. Då är troligen det här något för Dig. Återställaren är tre gånger tre lektionstimmar, onsdagkvällar 18.30 – 21.00.

Du anmäler Dig till Eila och Björn (0921 – 65 315) eller Ewa (0921 – 72 274).

Släktforska vidare – före 1682

Vi planerar att starta en andra omgång av vidareutbildningskursen för erfarna släktforskare i vår; fem studietillfällen. Preliminär tid – onsdagkvällar. Max 8 deltagare.

För mer information ring 0921 – 65 445 Berthill Munkestam. Anmälan görs till Björn Fredriksson tel 0921 – 65 315.

Världens litenhet

Jag brukar mer eller mindre skämtsamt påstå att min födelseby, Prästholm i Råne socken, är något av en centralort i Norrbotten bl.a. genom att fråga andra släktforskare om de kommit dit ännu i sin forskning.

Hur central byn är visade sig senast vid årets riksstämman i Ronneby. När vi slagit oss ner på våra platser kom vi i samspråk med en delegat från DIS som satt i raden framför oss. Han berättade att hans släkt i princip kom från Småland men en kusin hade han i Norrbotten. Han nämnde släktens ovanliga namn vilket jag kände igen.

Det visade sig alltså att denne småländske delegats enda kusin i Norrbotten hade växt upp i Prästholm cirka 250 meter från den plats där jag växte upp och hade varit en av mina lekkamrater!

Att sen min skånske bordsgranne vid fredagskvällens middag kände till byns enda riksdagman(-kvinna) får väl ses som ytterligare ett belägg för mitt påstående?

ES

Tunnbrödsbak

Berättat av Beda Johansson i Prästholm, f 1901 och utskrivet av hennes svärson fil.mag. Bernhard Nilsson 1953.

Jä skå tåla å´m hori nä gär dill nä man båka tonnbröde. Hä vär i maor nä jä vär lutn sö brukä gä å båka tonnbröde. Ho vär värst bårti ååll dill hinn mitsi wänn däa, å naoga vär-a åm att man skall räken wälenda bröd, för när-a djick häim o kwäl n da skall-a hå reda öpa hori mitji na hädd kävlä o däan. Å hä vär söden krängo furhondrafemti å femho´ndra bröd.

Di förste husbåndmaora feck djera o mårjan, sö vär-ä gä isi bö`kostogo asta djera o´pp eln ini åmn, söö-n vär varm när a Freedd kåm - ho heitä sö bö`kokono - å-sö skall jä däigän våra djårt. Dåm brukä djera däigän bårti tjiego liter å vätn åll mjålka åm man tiktes hå rad, å sö kånmmiele dill-ä värt lögot härt. Inn tokänden däig hån brukä rääck dill midäa´n. Da feck husbåndmaora djera inn nui däig mädan bö`kokonin aat. Dåm vaor jä to förståss, för äi skall jä näägg å greedd. Ja ibländ hädd dåm jä ätt sö greddä, för hä tikt a Freedd åm. Da feck-a kävel sö villt a viilld, sö na feck mitsi bröde i räckningen. Dåm hädd i stårt böko baol, sö vär da inn meter brätt å to å inn halv meter långt, åsö tao dåm opp däigen bårti tråge oti krängo femti bröd å läadd-n oti ään etn a baole. Hä vär ho Freedd sö stao där, ho skall böri.

Ho tao da i lögot däigsmål åsä kollrä-na nä milla hendren åsä kläppä-na nä åsä lädd-a ned-ä isa baole,

åso kläppä-na opa´-nä ater. Åso böörrd-a a kävel — vä inn tokänden kävel, sö hädd skå´ra twörsivi häla käväl n. Främ å di`llbåka, främ å di`llbåka djick-a opa´. Åso tao-a bökospjälka åso wräid-a oti bröde, åso kävlä-na ater dill-ä vär dreott inn halv meter rätt ivi. Da feck den ännar bökokono tå händ åm-ä. Ho tao da bökospjälka å skäot-a ondi bröde åsä smådd-a nä oppne opa bökofie´la — ho vär rond å sjuttifem åll åtti sentimeter rätt ivi, å i skäft o`ti — å no vär-ä frågan åm att näägg-ä dill-ä värt nao tonnt å luka stårt sö bökofielä. Nä`ggen vår djårt bårti fieren, sö vår bandä ihaop dill inn tjärv, åso hädd man i näägg oti wänn häat när man näggä, dill-ä värt nao stårt.

Da skäot-a inn bröde ini åmn. Hä vär inn staor åmn — inn meter bräid å änn å inn halv meter läak. När dåm hädd elä mitta åmn dill-n vär nao häit, sä förd dåm inät glöda å saopä rant vä inn kwäst där bröde skall liigg åsä lädd dåm ini mäir vedn opa glöda sö nä skall låga ivi bröde. För hä vär a Freedd rysslitt naoga vä, sö bröde skall blu vackert. Söden djick man opa´dägen, sö läk en väar. Man lä ihaop bröde i haopo — femti oti wänn haop, å bär-a opi hebbre.

Dåm brukä båka to tokäden dåga å inn kökodäa´o vaorn, sö nä skall rääck dill dåm feck triisk å måla o höstn.

Översatt från rånemål till rikssvenska lyder texten:

Jag ska tala om hur det går till när man bakar tunnbröd. Det var en mora, när jag var liten, som brukade gå och baka tunnbröd. Hon var värst av alla att hinna mycket varje dag och noga var hon om att man skulle räkna vartenda bröd, för när hon gick hem om kvällen, då skulle hon ha reda på hur mycket hon hade kavlat under dagen. Och det var så där omkring fyrahundrafemtio och femhundra bröd.

Det första husbondmoran fick göra om morgonen så var det att gå ut i bagarstugan för att göra upp eld i ugnen, så den var varm när Fredrika kom — hon hette så bagerskan — och så skull ju degen vara gjord. De brukade göra degen av tjugu liter vatten, eller mjölk om man tycktes ha råd, och så kornmjöl tills det vart lagom hårt. En sådan deg brukade räcka till middagen (lunchtid). Då fick husbondmoran göra en ny deg medan bagerskorna åt. De var ju två förstås, för en skulle ju nagga och grädda. Ja ibland hade de ju ett (nämligen kvinnfolk eller manfolk) som gräddade, för det tyckte Fredrika om. Då fick hon kavla så fort hon ville, så hon fick mycket bröd vid sammanräkningen. De hade ett stort bakbord, som var då en meter brett och två och en halv meter långt, och så tog de upp degen ur tråget till ungefär femti bröd och lade den i den andra ändan av bordet. Det var Fredrika som stod där och hon skulle börja.

Hon tog då ett lagomt stycke deg, och så rullade hon det mellan händerna, så klappade hon det och så lade

hon det ned på bordet, och så klappade hon på det igen. Och så började hon kavla — med en sådan där kavel, som hade skåror tvärsöver hela kaveln. Fram och tillbaka, fram och tillbaka gick hon på. Och så tog hon fram bakspjälken och så vred hon på brödet och så kavlade hon igen tills det var drygt en meter rätt över. Då fick den andra bagerskan ta hand om det. Hon tog då bakspjälken och sköt den under brödet och så vände hon det upp och ner på baktjölén — den var rund och sjuttiofem eller åttio centimeter rätt över, och med ett skaft — och nu var det frågan om att nagga tills det vart nog tunt och lika stort som baktjölén. Naggarna var gjorda av fjädrar, som var bundna ihop till en kärve, och så hade man en nagg i vardera handen när man naggade, tills det vart nog stort.

Då sköt hon in brödet i ugnen. Det var en stor ugn — en meter bred och en och en halv meter lång. När de hade eldat mitten av ugnen tills den var nog het, så förde de glöden inåt och sopade rent med en kvast där brödet skulle ligga och så lade de in mer ved på glöden så det skulle låga över brödet. För det var Fredrika rysligt noga med, så brödet skulle bli vackert. Så där gick man på så lång dagen var. Man lade ihop brödet i hopar — femtio i varje hop, och bar det upp i härbret.

De brukade baka två sådana dagar och en "kakudag" om våren, så det skulle räcka tills de fick tröska och mala om hösten.

Ur "Övre Norrlands bygdemål" skrifter utgivna av Johan Nordlander-sällskapet 1980

Bödelstaxa från År 1736

För halshuggning	5 Daler
Särskild för handens avhuggande	2 —"—
Rådbråkande och halshuggande samt parterande och steglande på tvenne eller flera pålar	15 —"—
Halshuggande eller steglande på en eller flera pålar	10 —"—
Halshuggande och missdådares brännande å båle	10 —"—
Upphängande i galge	8 —"—
Råk och hudstrykande	3 —"—
Fördrivande ut ur stad eller härad	2 —"—
Knipande med tång, var gång	2 —"—
Brännande i pannan eller å rygg med stadens eller häradets vapen för att visa att han var en missdådare	2 —"—
Tungans avskärande	5 —"—
Öronens avskärande	2 —"—

Dessutom ålåg det bödeln eller bödelsknekten att prygla dårarna i dårhuset, men taxa härför är ej nämnd.

För spöslitningen vid pålen anlidades i regel icke bödeln utan en bödelsknekt från orten utförde detta, eller den länsmannen eller lagmanstinget utsåg härtill.

Nya mikrokort

Vi använder de penninggåvor vi fått till att utöka föreningens innehav av mikrokort och har gjort så även i år. Nu finns således i pärmarna även:

Församlingsböcker 1930 för Haparanda, Hietaniemi, Jokkmokk, Junosuando, Karesuando, Muonionalusta (även 1910 och 1920), Puottaure, Seskarö, Södra Bergnäs och Tarendö

Församlingsböcker	1921 – 1930	för Porjus
" -	1920 – 1932	"- Svanstein
Bilagor till flyttlängd	1822 – 1850	"- Pajala
"- " vigsellängd	1820 – 1875	"- "
Namnregister	1778 – 1833	"- Lule domk.
Vigselregister	1706 – 1821	"- Nederlule
Dödregister	1693 – 1819	"- Råne

För församlingar i finska Lappland:

Enontekiö	husförhörslängder	1722 – 1867
	födda, vigda, döda	1762 – 1879
Karunki	husförhörslängder	1820 – 1868
	födda, vigda, döda	1821 – 1877
	flyttningar	1820 – 1880
	konfirmationer	1860 – 1897
Kittilä	husförhörslängder	1790 – 1836
Muonio	husförhörslängder	1816 – 1864
	födda, vigda, döda	1797 – 1869
	flyttningar	1833 – 1892
	konfirmationer	1832 – 1859
	döpta barn från andra församlingar	1845 – 1901
Alatornio (Neder-)	husförhörslängder	1766 – 1793
	flyttningar	1814 – 1880
	konfirmation	1825 – 1880
Salla	husförhörslängder	1832 – 1862
Tervola	husförhörslängder	1693 – 1786
Turtola	husförhörslängder	1820 – 1865
Ylitornio (Över-)	husförhörslängder	1815 – 1864
	födda	1845 – 1880
	vigda	1821 – 1854

Släktskap

Under slakten i en bondgård skulle grisen bäras upp på en bänk. Bonden yttrar då, att det är väl bäst att drängen bär där bak, för han är så bakslug.

Drängen (något spydigt): " Det är ju klart, att jag skall bära där bak, det är ju alltid brukligt, att de närmaste släktingarna bär vid huve ´t."

ur "Den roligaste historia jag hört i mitt liv" från Aftonbladets halvveckoupplagas stora pristävling 1926 - 27

BÖFFs CD-skivor

Till föreningens datorer har vi succesivt anskaffat eller fått CD-skivor. Nu finns de här att använda i föreningslokalen (inget hemlån):

- **Edefors** fs födda 1890-1930 och **Gunnarsbyn** fs födda 1927-1930
- Döda **Bodens kommun** 1831/1927 – 1930/1932
- **Mantalslängder** Lule socken och Lule stad 1642-1705 och **Jordebok** Lule socken 1632-1699
- **Piteanor** (2 utgåvor) 1999 och 2000
- **Nederkalix** födda 1795-1839, vigda 1880-1908, döda 1860-1900
- Dödsannsregistrering **Skellefteå** 1928-1966
- Roten, **Skellefteå**
- **Arnäs** fs 1668-1750 och **Trehörningsjö** 1864-1930
- **Gideå** fs 1807-1930
- **Grundsunda** fs 1600-1930
- **Kråken** (Nordmaling m.fl. fs)
- **Lycksele** fs 1700-1920
- **Malå** fs 1744-1920
- **Sidensjö** fs 1689-1780 och **Skorped** fs 1776-1930
- **Själevads** fs 1785-1820
- **Ådalen**, födda-vigda-döda
- **Åsele** fs 1686-1920
- Begravda i **Stockholm**
- Gamla stan (**Stockholm**) under 750 år
- Klara fs (**Stockholm**)
- Söder (**Stockholm**) i våra hjärtan
- Föreningen **Släktdatas** kyrkoboksregister
- Våra **Bureanor** från söder till norr
- **Svartlå** dialektgrupp
- **Svenska** ortnamn
- **Sveriges** befolkning 1970
- **Sveriges** dödbok 1950-1999
- **Emigranten** (2 utgåvor) 1996 och 2001
- Paleografi (studier i handskriftläsning)
- Bilder **Boden Överluleå** ForskarFörening 1 – 7
- Nationaldagsfotografering i **Bodens kommun** 2000
- Foton "Familjen Johan Erik Olsson, **Brännträsk**, Älvsbyn"

Besöksstatistik

Den 16 oktober 2003 blev Margareta Sandberg den 39'000:e registrerade besökaren i Råbäcksgården sen BÖFF flyttade in dit våren 1994. Hon har uppvaktats med en dubbeltrisslott som vi hoppas gett vinst.

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen					medl.nr.
Rigmor af Geijerstam	Kantarellvägen 20	756 45	Uppsala	018 - 300 966	592
Gudrun Peterson	S Fridhemsvägen 3	264 31	Klippan	0435 - 711 486	593
Sven-Ove Westberg	1423 Flintwood Court		Martinez CA 94553, USA		594
Barbro Forsberg	Antilopvägen 11	961 68	Boden	0921 - 19 615	595
Sixten Heinonen	Övre Svartlå 507	961 98	Boden	0928 - 40 094	596
Eva Frankkila	Övre Svartlå 507	961 98	Boden	0928 - 40 094	597
Kersti Olofsson	Plogvägen 7	961 42	Boden	0921 - 15 324	598

Adressändringar

Tyra Henriksson	Åkargränd 1	961 35	Boden	0921 - 14 772	17
Yvonne Öhrvall	Garnisonsgatan 57 V	961 36	Boden	0921 - 17 213	292
Elsy Jonsson-Carlsson	Hamrevägen 14 D	821 34	Bollnäs	0278 - 19 422	341
Lena Lundgren	Nordanvägen 13 B	137 38	Västerhaninge	08 - 50 032 308	348
Per-Erik Engström	Pringsgatan 33 A	961 31	Boden	0921 - 50 260	434

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
tredje kvartalet år 2003

Anders Sundström (2:a)
Sven-Ove Westberg USA (2:a)
Arne Nordlander
Berndt Botmar
Monica Hällgren
Siv Blomqvist
Sune Persson
Sven Süderström
Waldemar Berggren

TACK

Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de
gåvor och bidrag vi fått:

Inga-Maj Juhlin	Stockholm
Gunnar Glaas	Boden
Marianne Näslund	Boden
Arnold Lagerfjärd	Boden
Ingrid Bergman	Harads
Gun-Marie Åkerström	Kalix
Lars-Olov Ericsson	Stockholm
Yrsa Eddebo	Boden
Mona Nilsson	Rimbo
Domus	Boden

samt till alla som gett bidrag i mikrokortsparbössan.

God Jul och Gott Nytt Forskarår
önskar redaktionen och styrelsen

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev

Boden-ANAN
c/o Sandberg
Kålrotsvägen 11
961 47 Boden

Lördag 8 november **Arkivens dag i Boden** på Ing 3

Arrangörer:

Boden Överluleå ForskarFörening, Bodens Kommunarkiv, Dokumentum,
Försvarets Regionarkiv Norrbotten samt Lantmäteriet

Rikstemat är "Idrott kropp och hälsa"

Program

Kl 10 30 Samlingsmusik

Kl 11 00 **Öppnande av Arkivens dag**
Kommunalråd Olle Lindström

Gymnastiksalen

Medverkande utställare

Föreningen P5
Lassbyn (årets by) Svartlå, Unbyn, Alträsk,
Buddbyn, Försvarets Regionarkiv,
Boden Överluleå ForskarFörening, Dokumentum
Bodens kommunarkiv och Lantmäteriet

Kaserngården
Gymnastiksalen

Kl 11 30 **Invigning av Försvarets Regionarkiv**
Serviceenhet Boden Göran Ahlman

Kaserngården

Kl 12 00 **Digital långtidsförvaring i Boden**
IT-chef Riksarkivet Börje Justrell

Samlingssalen

Kl 13 30 **Idrott, kropp och hälsa**
Chef Winternet Mats Engström

Samlingssalen

Kl 15 00 **Arkivens dag avslutas**

Gymnastiksalen

Vi bjuder på arkivråttor
Försäljning av kaffe/the med arkivbakelse på marketenteriet Ing 3

VÄLKOMMEN!